

# FLYTTING AV FOSTERBARN

## - fosterforeldres rettigheter

- Av Astrid Haram, advokat Advokatforum

Det skal være et mål ved plassering av barn i fosterhjem at flytting i størst mulig grad unngås. Dette er begrunnet i hensynet til barnets beste. Det er viktig for barn med stabilitet og kontinuitet i omsorgssituasjonen, og barnet bør få nødvendig tid og ro til å kunne knytte seg til sine nye omsorgspersoner i fosterhjemmet.

Barneverntjenesten kan derfor bare flytte barn som er plassert i fosterhjem etter omsorgsovertakelse dersom det skjer uforutsette ting som gjør flytting nødvendig, eller flytting anses å være til barnets beste. Det følger av barnevernloven § 4-17.

### Fosterforeldrenes klageadgang

Barneverntjenestens vedtak om flytting av fosterbarn kan påklages til fylkes-

nemnda for barnevern og sosiale saker. Det er først og fremst barnets biologiske foreldre og barnet selv som er parter i saken og som har klagerett. Barns klagerett gjelder barn som har fylt 15 år, jf barneloven § 6-3.

Fosterforeldre er i utgangspunktet ikke parter, og har dermed heller ikke automatisk klagerett. De kan likevel gis klagerett etter en konkret vurdering. Det følger av barnevernlovens forarbeider, Ot prp nr 44 (1991-92) s 48, hvor det uttales:

*”Etter departementets oppfatning bør spørsmålet om fosterforeldrenes klagerett også i saker vedrørende flytting av barnet, vurderes konkret i hver enkelt sak.*

*Tilknytningen mellom barnet og fosterforeldrene, og varigheten av plasseringen, bør være sentrale vurderingstema i denne sammenheng.”*

Dette innebærer at jo lenger tid fosterbarnet har bodd i fosterhjemmet, og jo sterkere tilknytning det er mellom fosterbarnet og fosterhjemmet, jo lettere vil det være for fosterforeldrene å få klagerett. Barnets alder på plasseringstidspunktet vil også bli tillagt vekt i vurderingen av om fosterforeldrene skal få klagerett.

Det uttales i Ofstad og Skars kommentarutgave til barnevernloven s 148 om dette:

*”Det vil ofte være slik at tilknytningen mellom barnet og fosterforeldrene blir sterkere jo lenger fosterhjemsforholdet har vart. Både ved vurderingen av tilknytningen mellom barnet og fosterforeldrene, og ved vurderingen av varigheten av plasseringen, vil også barnets alder i praksis bli tillagt stor vekt. Et fosterhjemsforhold som har vart i to år vil ikke nødvendigvis være tilstrekkelig til at fosterforeldrene gis klagerett, dersom*



*barnet var f.eks. 12 år på plasseringstidspunktet. Var barnet spedbarn på plasseringstidspunktet, vil saken kunne stille seg annerledes.”*

I tidligere Barne- og familiedepartementets retningslinjer om saksbehandling i barneverntjenesten fremgår det på s 10 at også bakgrunnen for flytvedtaket har betydning for fosterforeldrenes partsstilling og klagerett. Det uttales følgende: *”Dersom vedtaket er begrunnet i forhold i fosterhjemmet, kan dette tale for at fosterforeldrene bør anses som parter.”*

Det er fylkesnemnda som tar stilling til om fosterforeldrene skal gis klagerett.

### Fri rettshjelp i sak om klage på flytvedtak

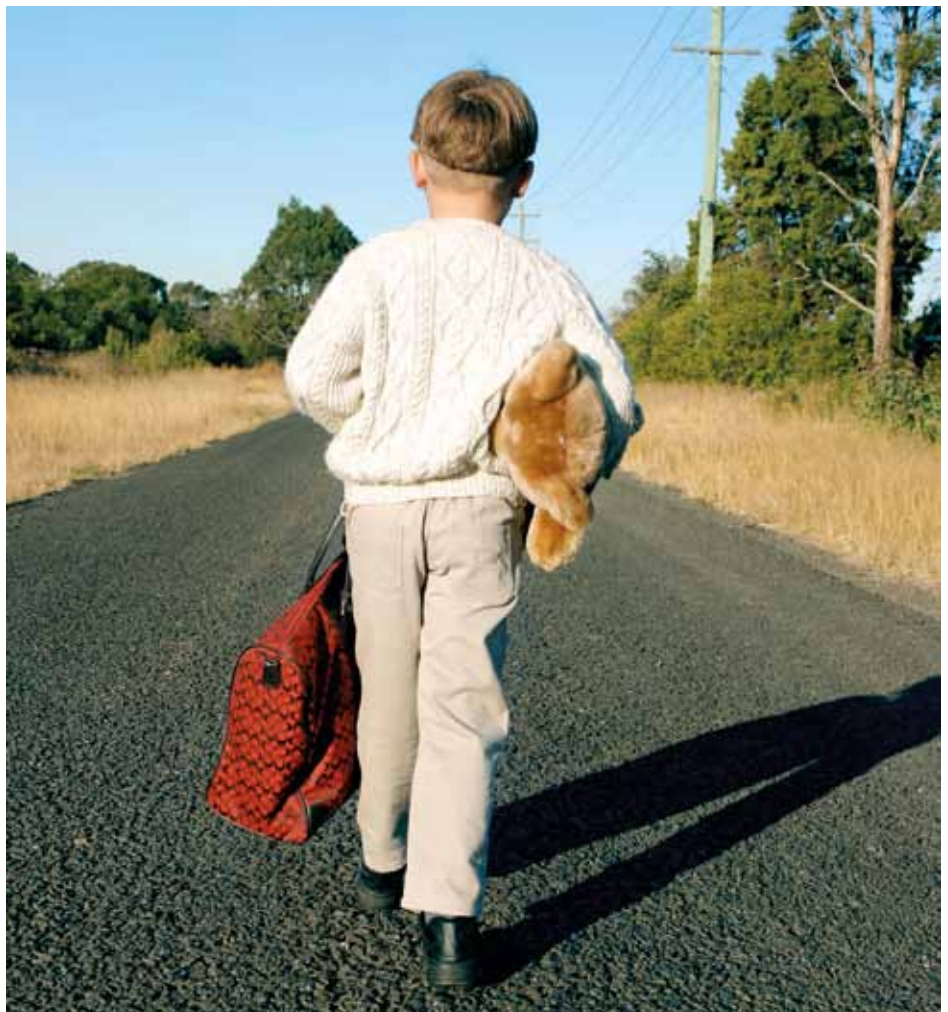
Dersom fylkesnemnda gir fosterforeldrene klagerett, vil fosterforeldrene også få fri rettshjelp, uavhengig av inntekt, uten behovsprøving. Dersom fylkesnemnda vurderer at fosterforeldrene ikke skal gis klagerett, vil fylkesnemnda beslutte at saken skal avvises.

Et avvisningsvedtak fra fylkesnemnda kan bringes inn for tingretten til overprøving etter bestemmelsene i tvisteloven kapittel 36.

Fosterforeldrene har i en slik sak krav på fri rettshjelp, uavhengig av inntekt, uten behovsprøving. Det følger av tvisteloven § 36-8. Dette har tidligere vært noe uklart, men følger nå av en dom fra Høyesterett, Rt 2011 s 1601.

### Samvær mellom fosterforeldre og fosterbarn etter flytting

Når et fosterbarn blir flyttet fra fosterhjemmet, kan det være viktig for både fosterbarnet og fosterfamilien å opprettholde kontakt videre fremover. Dersom barneverntjenesten mener slik kontakt er til fosterbarnets beste, vil barneverntjenesten kunne være med og



tilrettelegge for dette.

I de tilfellene barneverntjenesten ikke er enig i at det bør være kontakt etter en flytting, har fosterforeldrene og fosterbarnet selv (hvis fosterbarnet er over 15 år) mulighet til å be om at fylkesnemnda fastsetter samvær etter barnevernloven § 4-19 fjerde ledd.

I utgangspunktet er det bare barnets biologiske foreldre som har rett til å få fastsatt samvær med barnet. Men dersom de biologiske foreldrene er døde, eller det er fastsatt at den ene eller begge foreldrene ikke skal ha rett til samvær med barnet, eller foreldrenes rett til samvær er svært begrenset, kan det fastsettes samvær for andre, for eksempel tidligere fosterforeldre. Dette følger også av nevnte høyesterettsdom fra 2011.

Høyesterett mente at samvær 3 ganger årlig, i 2 timer med tilsyn, var et eksempel på hva som må anses svært begrenset samvær.

### Fri rettshjelp i sak om samvær

Dersom fylkesnemnda vurderer at vilkårene for at fosterforeldrene kan få behandlet spørsmål om samvær er oppfylt, vil fosterforeldrene få fri rettshjelp.

Dersom fylkesnemnda avviser saken fordi vilkårene i § 4-19 fjerde ledd ikke anses oppfylt, vil fosterforeldrene kunne bringe avvisningsvedtaket inn for tingretten til rettslig overprøving etter tvisteloven kap 36, og fosterforeldrene har da krav på fri rettshjelp.